

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław TROCIUK

Warszawa, 20. 02. 2013 r.

RPO-682905-II-702/11/MK

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan gen. Jacek Włodarski
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37a
02-521 WARSZAWA

Przebieg choroby *Permie dyslokacyjne*

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek pana Z. O . . , odbywającego karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w R.. Osadzony żalił się, że nie miał zapewnionej możliwości niekrępującego korzystania z urządzeń sanitarnych znajdujących się w celi mieszkalnej. Podał, że podczas pobytu w tej jednostce był osadzony w celi jednoosobowej, w której kącik sanitarny nie był zabudowany. W związku z tym mógł być widziany przez wchodzących do celi funkcjonariuszy Służby Więziennej, również płci odmiernej, w trakcie wykonywania intymnych czynności w kąciku sanitarnym.

Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w K., do którego Rzecznik zwrócił się o zbadanie sprawy, uznał skargę za nieuzasadnioną. Poinformował, że opisane przez osadzonego sytuacje nie mogły mieć miejsca, ponieważ przed otwarciem celi funkcjonariusz każdorazowo zagląda przez wizjer i jeżeli skazany znajduje się w kąciku sanitarnym, wówczas nie wchodzi do celi. Na tej podstawie uznał skargę osadzonego za bezzasadną.

Zgodnie z § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25.08.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz § 30, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25.08.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania w celach mieszkalnych niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie. Obowiązek zapewnienia właściwych standardów w tym zakresie można także wywieść z zawartych w art. 4 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego zasad wykonywania kary w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego, oraz zakazu poniżającego traktowania. W opinii Rzecznika nie można przyjąć, że zagwarantowanie intymności przy korzystaniu z urządzeń sanitarnych ogranicza się jedynie do braku fizycznej

obecności innych osób podczas korzystania przez osadzonego z kąpaka sanitarnego. Naruszeniem uprawnienia do niekrępującego korzystania z urządzeń sanitarnych jest również stan, w którym możliwe jest obserwowanie osadzonego przez wizjer w drzwiach podczas wykonywania przez niego czynności intymnych.

Obowiązujące przepisy dopuszczają sytuację, w której obserwację zachowania skazanego można prowadzić także w czasie, gdy znajduje się on w kąpaku sanitarnym. Ma to miejsce wówczas, gdy osadzony umieszczony jest w celi mieszkalnej wyposażonej w monitoring, obejmujący również kąpik sanitarny. W takiej sytuacji przepisy nakładają wszakże obowiązek wyposażenia kamery telewizyjnej przemysłowej w funkcję maskowania stref intymnych, w celu zachowania minimum ochrony prywatności. W przypadku prowadzenia obserwacji osadzonego przez wizjer jedyną możliwością zapewnienia poszanowania intymności jest zainstalowanie osłony, która uniemożliwi oglądanie osadzonego przy wykonywaniu przezeń czynności higienicznych w kąpaku sanitarnym lub załatwianiu potrzeb fizjologicznych.

Rzecznik stoi na stanowisku, że w celach wieloosobowych tylko pełna i trwała zabudowa kąpaka sanitarnego, tj. od podłogi do sufitu, z zapewnieniem niezbędnej wentylacji grawitacyjnej oraz oświetlenia, oddzielnych dla węzła sanitarnego i celi mieszkalnej, daje gwarancję niekrępującego użytkowania urządzeń sanitarnych i jest zgodna z ideą humanitarnego wykonywania kary. W celach jednoosobowych urządzenia sanitarne powinny być natomiast osłonięte co najmniej w taki sposób, aby nie było możliwe zobaczenie osadzonego wykonującego czynności intymne w kąpaku sanitarnym ani bezpośrednio przez osoby wchodzące do celi, ani przez wizjer.

Wizytacje prowadzone w jednostkach penitencjarnych oraz wnioski wpływające do Rzecznika od osób pozbawionych wolności pokazują że przedstawiony problem dotyczy znacznej liczby osadzonych: w większości zakładów karnych i aresztów śledczych kąpiki sanitarne w celach jednoosobowych nie posiadają nawet częściowej zabudowy. W opinii Rzecznika Praw Obywatelskich stan ten narusza prawo osadzonego umieszczonego w takiej celi do humanitarnego traktowania i poszanowania godności osobistej.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147, ze zm.) zwracam się z wnioskiem do Pana Dyrektora o podjęcie działań w celu zapewnienia osobom umieszczonym w celach jednoosobowych właściwych warunków korzystania ze znajdujących się w celi mieszkalnej urządzeń sanitarnych, w myśl przepisów § 28 ust. 1 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz § 30 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania.

Z poważaniem

